

Έγγραφο συναίνεσης σχετικά με την ευρωπαϊκή επιστημονική έρευνα για τον εγκέφαλο.

Jes Olesen, Mary G Baker, Tamas Freund, Monica di Luca, Julien Mendlewicz, Ian Ragan, Manfred Westphal

Σύνοψη

Ο συνδυασμός των ψυχιατρικών και νευρολογικών νόσων του εγκεφάλου αντιπροσωπεύει μια ιδιαίτερα σημαντική κοινωνική και οικονομική επιβάρυνση στην Ευρώπη.

Τα στοιχεία που συλλέγονται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας δείχνουν ότι οι ασθένειες του εγκεφάλου είναι υπεύθυνες για το 35% του συνολικού φορτίου ασθενειών στην Ευρώπη.

Μία ανάλυση όλων των υγειονομικών οικονομικών μελετών των νόσων του εγκεφάλου στην Ευρώπη, η οποία δημοσιεύθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Εγκεφάλου (European Brain Council) τον Ιούνιο του 2005, υπολόγισε ότι το συνολικό κόστος των ασθενειών του εγκεφάλου στην Ευρώπη το 2004 έφτασε το ποσό των 386 δισεκατομμυρίων ευρώ. Αυτή η επιβάρυνση προβλέπεται ότι θα αυξηθεί, γεγονός που οφείλεται κυρίως στο ότι ο ευρωπαϊκός πληθυσμός γηράσκει.

Η επένδυση στις επιστήμες του εγκεφάλου δεν είναι ανάλογη της σημερινής επιβαρυντικής κατάστασης, πόσο μάλλον στο μέλλον. Η επιστημονική έρευνα για τον εγκέφαλο έλαβε μόνο το 8% του προϋπολογισμού των βιολογικών επιστημών στο πέμπτο πρόγραμμα-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 0,01% του ετήσιου κόστους των εγκεφαλικών διαταραχών για την εν λόγω περίοδο. Κατά την τελευταία δεκαετία, η Ευρώπη έχει χάσει έδαφος σε σχέση με τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία, από την άποψη τόσο της βασικής όσο και της κλινικής έρευνας. Πολλοί από τους νέους ερευνητές της Ευρώπης αναλαμβάνουν θέσεις στις ΗΠΑ και μένουν εκεί. Οι μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες αφήνουν την Ευρώπη για τις ΗΠΑ παίρνοντας μαζί τους τα αναπτυξιακά τους προγράμματα για νέα φάρμακα.

Η έρευνα στις επιστήμες του εγκεφάλου κρατά τώρα την υπόσχεση για θεραπείες που συγκρατούν ή και αντιστρέφουν τις νευροεκφυλιστικές διαδικασίες, για καλύτερα διαγνωστικά μέσα, για εξατομικευμένες νευρικές προθέσεις (NPs) παραλυτικών ατόμων, ώστε να επέλθει η μείωση των ανεπιθύμητων ενεργειών. Η αυξανόμενη κατανόηση μας περί των φυσιολογικών λειτουργιών του εγκεφάλου θα μπορούσε να οδηγήσει στην καλύτερη πρόληψη των ασθενειών του εγκεφάλου και σε αποτελεσματικότερες μεθόδους διδασκαλίας. Η ανάγκη για καινοτόμες θεραπείες δεν ήταν ποτέ μεγαλύτερη και η Ευρώπη μπορεί να υπερηφανεύεται για συστοιχίες εξαιρετικών ερευνητών στον τομέα της βιοτεχνολογίας που θα μπορούσαν να συνεργαστούν με νευροεπιστήμονες υπό την στήριξη των φαρμακοβιομηχανιών, να υλοποιήσουν αυτή την προσδοκία.

Όμως, αν η Ευρώπη θέλει να αδράξει αυτές τις ευκαιρίες και να ανταποκριθεί στην πρόκληση των εγκεφαλικών νόσων, πρέπει να πάει μπροστά βασισόμενη σε μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των χωρών, μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ βιομηχανιών, του ακαδημαϊκού κόσμου, των οργανώσεων των ασθενών, καθώς και σε αύξηση των επενδύσεων στις επιστήμες του εγκεφάλου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Εγκεφάλου (EBC) σχηματίστηκε το 2002 για να συγκεντρώσει επιστήμονες, κλινικούς ιατρούς, τη φαρμακευτική βιομηχανία, φιλανθρωπικά ιδρύματα και οργανώσεις ασθενών από όλη την Ευρώπη σε μία εκστρατεία για αυτούς τους στόχους.

Υιοθετεί μια νέα προσέγγιση στην ερευνητική πολιτική, και στην ανάπτυξη του παρόντος εγγράφου συναίνεσης, στοχεύει να προωθήσει μία μεγαλύτερη και πιο ουσιαστική προσπάθεια στον τομέα αυτό, για να βελτιώσει τη δημόσια κατανόηση των επιστημών του εγκεφάλου και προ πάντων, για να υποστηρίξει την επιστημονική έρευνα του εγκεφάλου ως προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο (FP7, 2007-2013).

Το ερευνητικό πρόγραμμα που περιγράφηκε εδώ συλλήφθηκε αρχικά από την EBC. Μία περίληψη

εστάλη σε όλα τα κράτη,οργανώσεις και μια σειρά απο επιμέρους εμπειρογνώμονες για σχόλια.Στη συνέχεια αναπτύχθηκε ένας πίνακας περιεχομένων.

Τα 45 ερευνητικά θέματα γράφτηκαν από ομάδες εμπειρογνομώνων, που αντιπροσωπεύουν ένα ευρύ φάσμα κλάδων, από ολόκληρη την Ευρώπη.

Το καθένα περιέχει μια πρόταση για μελλοντική έρευνα ενός συγκεκριμένου θέματος του εγκεφάλου για το οποίο η EBC θεωρεί ότι θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση ενός ή περισσότερων ενσωματωμένων προγραμμάτων ή των στρατηγικών στοχοθετημένων ερευνητικών προγραμμάτων (Strategic Targeted Research Projects) που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του FP7.

Η EBC σκοπίμως επικεντρώθηκε στις σημαντικότερες ασθένειες και έχει περιγράψει τη βασική έρευνα που απαιτείται για την κατανόηση και τη θεραπεία τους,ή ίσως ακόμα και την ίαση των ασθενειών αυτών. Το πρόγραμμα έχει επομένως κατασκευαστεί «από τον άνθρωπο προς το μόριο» και όχι το αντίθετο,δίνοντας ίση αξία τόσο στη βασική όσο και στην κλινική έρευνα.

Η EBC προτείνει ότι σε καθένα από τα ερευνητικά προγράμματα πρέπει να απονεμηθεί ένας προϋπολογισμός της τάξεως των 10 με 15 εκατομμυρίων ευρώ.Επιπλέον η έρευνα για τον εγκέφαλο θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ένα σημαντικό στοιχείο πολλών άλλων τμημάτων του FP7,όπως στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ερευνας (European Research Council) και στα ερευνητικά προγράμματα για τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των αιτιών της βίας.Οποιοδήποτε ερευνητικό πρόγραμμα που αφορά την ανθρώπινη συμπεριφορά θα πρέπει,εξ ορισμού,να λάβει υπόψη του την έρευνα του εγκεφάλου.Η EBC προβλέπει ότι η προτεραιότητα για την έρευνα του εγκεφάλου που προτείνει σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα μεταφραστεί στην πίο υψηλή προτεραιότητα για την έρευνα του εγκεφάλου σε εθνικό επίπεδο,και το παρόν έγγραφο μπορεί επίσης να χρησιμεύσει ως μία αφετηρία για την ανάπτυξη των εθνικών προγραμμάτων συναίνεσης.Φαίνεται πάντως,ότι οι διασκέψεις συναίνεσης σχετικά με την έρευνα του εγκεφάλου στην Ευρώπη μπορεί να αναπτύξουν περαιτέρω τα θέματα και τις ιδέες που συζητούνται εδώ.Μία ομάδα εργασίας της EBC μπορεί επίσης να θεσπιστεί για την περαιτέρω διαδικασία συναίνεσης.

Σε γενικές γραμμές, η αυξανόμενη χρηματοδότηση στις επιστήμες του εγκεφάλου θα αποφέρει τεράστια οικονομικά ανταλλάγματα από την ελάφρυνση του φορτίου των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και την αύξηση της παραγωγικότητας των ατόμων που σήμερα πλήττονται από αυτές τις ασθένειες.